

21. 9. 2004

ID: 28125

Nepřezkoumatelnost rozsudku

Absence řádného a přezkoumatelného odůvodnění právního posouzení věci odvolacím soudem, z pohledu právně významných skutečností pro rozhodnutí věci, znemožňuje dovolacímu soudu zhodnotit správnost rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozsudku ve svých důsledcích představuje porušení ústavně zaručeného práva na soudní ochranu uvedeného v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 210/2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně A. R., v. o. s., správkyňe konkursní podstaty úpadkyně K. o. s. s., s. r. o., zastoupené JUDr. L. V., advokátem, proti žalovaným 1) K., s. r. o., a 2) F. O., podnikateli, oběma zastoupeným JUDr. V. K., advokátem, o zaplacení částky 83.105,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 13 C 180/2001, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. října 2002, č. j. 10 Co 576/2002-88, tak, že řízení o „dovolání“ žalovaných proti rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 16. dubna 2002, č. j. 13 C 180/2001-53, zastavil, rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. října 2002, č. j. 10 Co 576/2002-88 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Plzni ve výroku označeným rozsudkem potvrdil rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 16. dubna 2002, č. j. 13 C 180/2001-53, kterým bylo žalovaným uloženo zaplatit částku 83.105,- Kč s 21 % úrokem z prodlení p. a. z částky 153.105,- Kč od 16. října 1998 do 11. prosince 1998, z částky 133.105,- Kč od 12. prosince 1998 do 10. března 1999, z částky 83.105,- Kč od 11. března 1999 do zaplacení, to vše do 3 dnů od právní moci rozhodnutí s tím že plněním jednoho z žalovaných zaniká v rozsahu tohoto plnění povinnost druhého žalovaného, a jímž bylo žalovaným uloženo zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 20.600,- Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám jejího právního zástupce, a současně žalovaným uložil zaplatit žalobkyni náklady řízení před soudem druhého stupně v částce 8.560,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně JUDr. L. V.

V odůvodnění rozsudku odvolací soud zejména uvedl, že ve včas podaném odvolání žalovaní zpochybnili věcnou legitimaci žalobkyně, když vyjádřili přesvědčení, že soud prvního stupně neměl ve věci bez návrhu správkyňe konkursní podstaty na pokračování řízení ve věci jednat. Dále argumentovali totožnými námitkami, které již byly uplatněny v průběhu řízení před soudem prvního stupně, tj. uplatněnou pohledávkou vůči úpadkyni, která byla nesprávně vyloučena k samostatnému projednání, a námitkou směřující k přerušení řízení do doby skončení konkursního řízení. Navrhovali dovolacímu soudu, aby odvolací řízení přerušil. S odkazem na ustanovení § 212

občanského soudního řádu (dále též jen o. s. ř.) a s přihlédnutím k řádnému poučení účastníků soudem prvního stupně podle ustanovení § 119a odst. 1, odst. 2 o. s. ř. odvolací soud dále zdůraznil, že nemohl svou přezkumnou činnost realizovat podle ust. § 205 odst. 2 o. s. ř., proto, že nastaly podmínky pro neúplnou apelaci, jak je upravena v ustanovení § 205a o. s. ř.

K odvolacím námitkám žalovaných odvolací soud uzavřel, že správkyně konkursní podstaty úpadkyně návrh na pokračování v řízení uplatnila podáním z 6. března 2002 (č. l. 32 spisu) a soudem prvního stupně bylo o pokračování řízení rozhodnuto usnesením z 18. března 2002, č.j. 13 C 180/2001-38, které zástupce žalovaných převzal 20. března 2002. Neakceptoval ani námitku žalovaných o „zákonném přerušení řízení“, když, jak vyplývá z protokolu jednání z 27. listopadu 2001, po ověření, že je vedeno konkursní řízení (rozuměj konkursní řízení na majetek původní žalobkyně), bylo jednání odročeno a v řízení bylo pokračováno teprve až na základě návrhu správkyně konkursní podstaty.

Jelikož po poučení podle ustanovení § 119a odst. 1 o. s. ř. (srov. protokol o jednání z 11. dubna 2002) žalovaní neuplatnili námitku „spočívající v odvolání vytykaném nesprávnému postupu soudu“, nenavrhovali důkazy, které by směřovaly k prokázání jimi tvrzených skutečností, a to ani v doplnění odvolání uplatněném 17. října 2002, odvolací soud, vzhledem k absenci odvolacích důvodů upravených v ustanovení § 205a o. s. ř., akcentuje princip neúplné apelace, rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu a výslovně rovněž proti rozsudku soudu prvního stupně podali žalovaní včasné dovolání.

Soudu prvního stupně vytykali, že první žalovaná podáním z 2. února 2002 uplatnila vůči úpadkyni „protipohledávku“ v částce 360.389,50 Kč s příslušenstvím, přičemž soud prvního stupně v rozporu se zásadou procesní ekonomie vzájemný návrh vyloučil k samostatnému řízení, čímž výrazně poškodil žalovanou, když v konkursním řízení bude její pohledávka vzhledem k předlužení úpadkyně „nerealizovatelná“. Nadále rovněž setrvali na námitce nedostatku aktivní legitimace úpadkyně, když soud prvního stupně realizoval první jednání, aniž zohlednil skutečnost, že na žalobkyni (úpadkyni) byl 5. prosince 2001 prohlášen konkurs. K závěrům soudu prvního stupně o vzniku povinnosti první žalované k úhradě ceny díla a platném vzniku ručitelského závazku druhého žalovaného namítali, že protokol o předání a převzetí předmětu díla z 9. srpna 1998 má hrubé závady, což vyvolává jeho „absolutní neplatnost“, a to z důvodu okruhu přítomných osob, účastnících se převzetí, absence zjištění jediné závady, kvalifikace osob zajišťujících převzetí předmětu díla, včetně toho, že jednatel první žalované protokol o převzetí podepsal „v nedaleké vinárně pod vlivem alkoholu“.

V dalším dovolatelé poukazovali na nesprávné hodnocení důkazů – výpovědí svědků D. a F. O. mladšího, jakož i na to, že při „hlavním předávacím řízení“ bylo sepsáno celkem 93 závad, z nichž 42 se vztahovalo k předmětu díla zhotovovanému úpadkyní. V této souvislosti rovněž upozorňovali, že první žalované vystavil jeho smluvní partner (objednatel) penalizační fakturu na částku 882.608,- Kč, jež byla v plné výši uhrazena formou zápočtu k 25. listopadu 1998, s tím, že z této částky připadá na úpadkyni 360.389,50 Kč, kterážto částka byla vůči úpadkyni uplatněna

fakturou č. 01/2002/KA ze dne 21. ledna 2002.

Odvolacímu soudu dovolatelé rovněž vytýkali, že se v odůvodnění svého rozsudku zabýval toliko otázkami, zda mělo být řízení v důsledku prohlášení konkursu na majetek žalobkyně ze zákona nebo usnesením soudu přerušeno či nikoli, a nepřezkoumal správnost rozsudku soudu prvního stupně z pohledu „návrhů“ obsažených v podání z 15. října 2002 (rozuměj v doplnění odvolání došlém odvolacímu soudu 17. října 2002).

Proto dovolatelé požadovali, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu prvního stupně zrušil, a věc vrátil soudu prvního stupně „k novému rozhodnutí“, a současně navrhovali odložení vykonatelnosti napadených rozhodnutí.

V souladu s body 1., 15. a 17., hlavy I., části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, se pro dovolací řízení uplatní občanský soudní řád ve znění účinném od 1. ledna 2001.

Pokud jde o dovolání žalovaných proti rozsudku soudu prvního stupně, v tomto směru Nejvyšší soud odkazuje na ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. zdůrazňuje, že dovolání je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu; rozhodnutí soudu prvního stupně tak dovoláním úspěšně napadnout nelze. Jelikož občanský soudní řád neupravuje funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud řízení o takovém „dovolání“ podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. a ustanovení § 243c odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Dále se dovolací soud zabýval otázkou přípustnosti dovolání žalovaných proti rozsudku odvolacího soudu.

Jak vyplývá z obsahu výroku rozsudku prvního stupně a výroku rozsudku soudu odvolacího, je rozsudek odvolacího soudu ve věci samé rozsudkem potvrzujícím, dovolání proti němu proto není z hlediska § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné.

Přípustnost dovolání nelze dovodit ani z ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť rozsudek soudu prvního stupně, potvrzený dovoláním napadeným rozsudkem soudu odvolacího, byl jeho prvním rozhodnutím ve věci.

Zbývá posoudit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Předpokladem přípustnosti dovolání podle tohoto ustanovení je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Přitom otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovolání přípustným.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam, se jedná zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Za otázku zásadního právního významu pak nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Byť dovolatelé v podaném dovolání výslovně neodkazovali na žádný z dovolacích důvodů uvedených v ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř., posuzováno z hlediska obsahu, nelze než uplatněné dovolací námítky podřadit pod dovolací důvody dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř., prostřednictvím kterých lze namítat, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a je i důvodné.

Zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu Nejvyšší soud spatřuje (a potud má dovolání za přípustné) ve výkladu ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 212a o. s. ř.

Jak je zřejmé z obsahu spisu, předmětem řízení je požadavek žalobkyně vůči první žalované na doplacení ceny díla a vůči druhému žalovanému na zaplacení téže částky z titulu ručení. Předpokladem pro to, aby bylo možno vyhovět žalobě na úhradu ceny díla, tj. předpokladem pro vznik nároku na zaplacení ceny díla je, při absenci jiné dohody, provedení díla (srov. § 548 odst. 1 věta druhá obchodního zákoníku). Povinnost provést dílo zhotovitel splní jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli (§ 554 odst. 1 obchodního zákoníku). Podmínkou pro vznik ručitelského závazku pak je písemné prohlášení ručitele vůči věřiteli, že pokud dlužník věřiteli nesplní určitý závazek, uspokojí jej sám (§ 303 obchodního zákoníku).

Ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. dále určuje, že není-li stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Pro rozsudek odvolacího soudu platí toto ustanovení přiměřeně (srov. § 211 o. s. ř.), přičemž odvolací soud při formulování odůvodnění rozsudku vychází z ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. jen potud, pokud to odpovídá zásadně přezkumné povaze jeho činnosti v odvolacím řízení (srov. § 212 o. s. ř.).

Případná absence řádného a přezkoumatelného odůvodnění právního posouzení věci odvolacím soudem, z pohledu právně významných skutečností pro rozhodnutí věci, pak znemožňuje dovolacímu soudu zhodnotit jeho správnost [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Nepřezkoumatelnost rozsudku rovněž ve svých důsledcích představuje porušení ústavně zaručeného práva na soudní ochranu uvedeného v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. října 1998, sp. zn. IV. ÚS 304/98, uveřejněný pod číslem 12/1998 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Jelikož se odvolací soud v odůvodnění rozhodnutí nijak nevypořádal s odvolacími námitkami žalovaných, prostřednictvím kterých zpochybňovali správnost závěrů soudu prvního stupně o předání díla, o vzniku nároku na zaplacení jeho ceny, o platnosti uznání závazku a „prohlášení ručitele“, jakož i o nevýznamnosti námitek první žalované ohledně reklamace vad díla (tyto námitky žalovaní uplatnili již v řízení před soudem prvního stupně), tj. pomínul právně významné skutečnosti mající zásadní právní význam pro posouzení důvodnosti žalobou uplatněného nároku, dovolací soud dospívá k závěru, že právní posouzení věci odvolacím soudem je neúplné a tudíž i nesprávné, v důsledku čehož je naplněn dovolací důvod dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Proto dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) podle ustanovení § 243b odst. 2 věty za středníkem odst. 3, odst. 5 o. s. ř. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)

- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)